

Monitorovanie hraníc v Slovenskej republike

Prehľad aktivít a projektov UNHCR

Bratislava, jún 2009

Úlohou tohto informačného materiálu je poskytnúť prehľad vzniku, záverov a projektov vyplývajúcich z tripartitnej spolupráce týkajúcej sa monitorovania hraníc vo všetkých krajinách regiónu a upozorniť na skutočnosť, že ide o materiál, ktorý UNHCR považuje za príklad dobrej praxe, ktorý môže byť využitý v Európe aj mimo nej.

Zabezpečenie prístupu na územie

Slovenská republika kontroluje 98 kilometrov vonkajšej hranice EÚ s Ukrajinou. UNHCR je znepokojený výrazným poklesom počtu žiadostí o azyl od konca roku 2007: celkový počet žiadostí o azyl v roku 2008 bol o 40 % nižší ako v predchádzajúcom roku. Táto podstatná zmena migračných tokov sa spája so vstupom Slovenskej republiky do Schengenského priestoru a posilnením kontroly vykonávanej slovenskou hraničnou políciou.

Tripartitné Memorandum o porozumení

Tripartitné Memorandum o porozumení (druhé tohto druhu v strednej Európe) podpísali 5. septembra 2007 Úrad hraničnej a cudzineckej polície MV SR (UHCP), Liga za ľudské práva (HRL – implementačný partner UNHCR v Slovenskej republike) a UNHCR. Memorandum stavia na predchádzajúcej spolupráci založenej na pilotnom projekte monitorovania hraníc týmito tromi stranami, upravuje podrobnosti týkajúce sa spolupráce, úloh, zodpovednosti a pracovných metód. UHCP informuje HRL pomocou elektronickej pošty o všetkých prípadoch osôb zadržaných na hranici alebo v blízkosti hranice s Ukrajinou a na medzinárodnom letisku. Od januára 2008, UHCP takisto informuje o všetkých prípadoch plánovaných návratov podľa Dublinského nariadenia. HRL pravidelne navštevuje oddelenia hraničnej polície na ukrajinskej hranici a medzinárodné letisko v Bratislave a vykonáva pohovory s cudzincami, ktorí sa tam nachádzajú. HRL nahliada do spisov vedených UHCP za účelom zistenia prítomnosti tlmočníkov na pohovoroch, dodržiavania práva hľadať a požívať medzinárodnú ochranu a práva na nevyhnutnú zdravotnú starostlivosť. V roku 2008 bolo na Slovensko-ukrajinskej hranici zadržaných 978 osôb. HRL vykonala viac ako 100 monitorovacích výjazdov. Právnicki HRL vykonali približne 150 pohovorov s migrantami v 45 prípadoch. Kontrolu spisov uskutočnili počas 65 monitorovacích výjazdov.

Stretnutia, školenia, spoločné výjazdy

Zástupcovia strán, ktoré podpísali Memorandum sa pravidelne stretávajú, aby vyhodnotili realizáciu projektu, prediskutovali problémy a dohodli sa na ich riešení. S cieľom zlepšiť prístup k informáciám, budú pripravené letáky v najčastejšie sa vyskytujúcich jazykoch, ktoré budú informovať migrantov o ich práve hľadať medzinárodnú ochranu. Riaditeľ UHCP súhlasil s vydaním vnútorného príkazu, na

základe ktorého budú policajti prvého kontaktu povinní poskytovať informačné letáky všetkým zadržaným migrantom. Spolupracujúce strany Memoranda vykonali v máji 2008 spoločný pracovný výjazd a spolupracujú aj na príprave školení pre policajtov. V októbri 2008 sa uskutočnilo školenie zamerané na zvýšenie medzikulturálneho povedomia, zlepšenie komunikácie so žiadateľmi o azyl a fungovanie princípu *non-refoulement*.

Získané poznatky

Po počiatočných nedorozumeniach, ktoré spôsobili menšie prekážky v komunikácii, sa všetky spolupracujúce strany dôkladne oboznámili s pracovnými metódami a cieľmi a tým zlepšili vzájomné pochopenie a spoluprácu. Prostredníctvom pravidelných stretnutí a pokračujúcej výmeny informácií medzi UHCP, HRL a UNHCR sa všetky problémy riešia rýchlo a v duchu vzájomnej spolupráce. Spolupracujúce strany veria, že rozdávanie informačných letákov bude užitočným nástrojom, vďaka ktorému bude konanie ešte efektívnejšie a zamerané na ochranu jednotlivcov.

Hraničná polícia
pri kontrole zelenej
hranice

(Slovenská
republika, 2009)

FOTO: UNHCR

Efektívnejší systém hraničnej kontroly

Tripartitná spolupráca umožnila jednotlivým spolupracujúcim stranám zhromaždiť informácie o existujúcej praxi pri zaobchádzaní s osobami pod ochranou UNHCR na vonkajšej hranici EÚ. Ďalej umožnila analyzovať tieto informácie s cieľom zlepšiť doterajšiu prax v monitorovaní na hraniciach, letisku a útvaroch zaistenia tak, aby žiadatelia o azyl mali zabezpečený prístup na územie Slovenskej republiky a k azylovému konaniu. Systém hraničnej kontroly v Slovenskej republike sa stal efektívnejší a viac zameraný na ochranu ľudských práv. Polícia na medzinárodnom letisku v Bratislave často volá zástupcov HRL pri riešení jednotlivých prípadov prichádzajúcich cudzincov.

Medzinárodné spoločenstvo na všeobecnej aj regionálnej úrovni, vrátane EÚ, privítalo Tripartitné memorandum a ním zavedenú prax. Slovenská dohoda je druhou svojho druhu v regióne strednej Európy. Rozšírila dobrú prax o dohodu o poskytovaní informácií o všetkých prípadoch zadržania na ukrajinskej hranici a na letisku a o osobách vracaných na základe Dublinského nariadenia.